

MEMORIA DE ACTIVIDADES DA CÁTEDRA DE HIDROLOXÍA MÉDICA USC- BALNEARIOS DE GALICIA CORRESPONDENTE AO CURSO 2023-2024

1. CURSO DE INICIACIÓN A BALNEOTERAPIA PARA ALUMNOS (26 DE FEBREIRO A 5 DE MARZO DE 2024).

Dirixido aos alumnos de últimos cursos de Medicina (4º, 5º e 6º). Duración 11 horas teóricas en cinco sesións ao longo de dúas semanas (os luns, martes e mércores). Curso no que tras unha introdución a Hidroloxía Médica e Balneoterapia se estudan os principais procedementos de aplicación e indicacións actuais da balneoterapia.

Os alumnos que realicen o curso terán preferencia para asistir aos “*Fins de Semana nos balnearios*” que se celebraran nos fins de semana de marzo e abril.

Pavillón Docente Roberto Nóvoa Santos

Aula 3

Horario: 18:30h a 20:30h

Programa:

Luns 26 de Febreiro:

- Lección 1. **Hidroloxía médica e balneoterapia. Augas mineromedicinais: Clasificación. Indicacións e mecanismos de acción.**
- Lección 2. **Prevención en Medicina Termal. Os Balnearios galegos. Normativa legal.**
Prof. Dr. Juan J. Gestal Otero, Profesor emérito de la USC. Codirector da Cátedra de Hidroloxía Médica USC-Balnearios de Galicia.
Benigno Amor Barreiro. Xerente da Asociación Balnearia de Galicia.

Martes 27 de Febreiro:

- Lección 3. **Técnicas termais. Principais aplicacións**
- Lección 4. **Balneoterapia nas enfermidades respiratorias**
Dr. Elías Festa Cayuela, Director médico del Balneario Caldelas de Tui

Mércores 28 de febreiro:

- Lección 5. **Balneoterapia nas enfermidades reumáticas**
- Lección 6. **Balneoterapia en Xeriatria**
Dr. Antonio Freire Magariños, Director Médico del Balneario de Iberik Augas Santas

Luns 4 de Marzo:

- Lección 7. **Balneoterapia na fibromialxia**
- Lección 8. **Balneoterapia nas enfermidades cutáneas**
Dra. Laura Gómez San Miguel, Directora médico del balneario de Mondariz

Martes 5 de Marzo:

- Lección 9. **Balneoterapia nas enfermidades vasculares crónicas**
- Lección 10. **Balneoterapia nos trastornos ansiosos e depresivos**
Dra. Dolores Fernández Marcos, Directora Médico de Caldaria Termal.

2. SEMINARIOS TEÓRICO-PRÁCTICOS DE FIN DE SEMANA NOS BALNEARIOS (venres pola tarde e sábado todo o día) de 10 horas lectivas teórico-prácticas (6T/4P) cada un, con transporte (ida e regreso) e aloxamento en habitación dobre e manutención (cea, almorzo e xantar) dos alumnos no balneario, sen custo algún para eles. Dirixidos aos alumnos de 6º, 5º e 4º do Grao de Medicina. Organizáronse 6 seminarios. Número de alumnos por seminario: 20. Cubríronse todas as prazas e quedaron alumnos en lista de agarda.

8-9 de Marzo

- **IBERIK AUGAS SANTAS BALNEARIO & GOLF: Hidrocinesiterapia.** Coordinador: Dr. Antonio Freire Magariños, director médico.

Venres 8

- 16:00 - 18:30. - Sesión Teórica. TÉCNICAS TERMALES E HIDROCINESITERAPIA. Dr. Antonio Freire Magariños, Director-médico
- 18:30 - 21:00. - Sesión Práctica. TÉCNICAS TERMALES. Yolanda Rodríguez López. Técnico Termal, Dpto. Formación Hotel Balneario Augas Santas, Alicia Rodríguez. Técnico Termal, Dpto. Formación Hotel Balneario Augas Santas
- 21:00: Cea

Sábado 9

- 8:30. - Almorzo
- 9:00 - 11:30. - Sesión teórico-práctica. HIDROCINESITERAPIA. Patricia López Arias. Fisioterapeuta Hotel Balneario Augas Santas
- 11:30 - 14:00. - Sesión práctica. BALNEACIÓN Y APLICACIONES A PRESIÓN COLECTIVAS EN PISCINA.
- 14:00. - Comida

- **Balneario de Compostela: "Enfermedades dermatológicas: Psoriasis. Uso de peloides".** Coordinador: D. Ángel Duran Gómez, xerente do Balneario.

Venres 8

- 15:30h: Saída do autobús desde o Hospital Clínico-Pavillón Docente Roberto Nóvoa Santos
- 16:00h: Acolida e acomodación
- 16:15-17:00h: Balneario do Tremo, a súa historia e as súas augas. Dra. Olalla Janeiro Janeiro
- 17:00-18:00h: Visita ao balneario. Dona María de la Cruz Caamaño Rodríguez. Coordinadora Balneario.
- ⇨ 18:00-19:00h. Tratamento terapéutico respiratorio. Dra. Olalla Janeiro Janeiro
- 19: 21:00h: Practicas termais con auga (chorros, bañeiras, inhalacións, vichí). Dona María Cruz Caamaño Rodríguez.
- 21:00h: Cea

Sábado 9

- 8:30h: Almorzo
- ⇨ 9:00-10:00h: Actuación nos espazos termais. Innovacións no sector. Uso de peloides. Dra. Olalla Janeiro Janeiro

- 10:00-11:00h: Prácticas termais en seco (peloides, parafangos, envolturas, presoterapia). Dona María Cruz Caamaño Rodríguez.
- ☉ 11:00-13:00h: Efectos terapéuticos das augas termais na depresión. Estudio piloto. Dra. Olalla Janeiro Janeiro
- 13:00-14:00h: Prácticas do aprendido. María de la Cruz Caamaño Rodríguez. Coordinadora Balneario.
- 14:00h: Comida
- Saída para Santiago
- Coordinador D. Ángel Duran Gómez, Director-Xerente do Balneario de Compostela

15-16 de marzo

- **Balneario de Mondariz:** Balneoterapia no paciente xeriátrico. Coordinadora: Dra. Laura Gómez San Miguel, directora médica.

Venres 15

- 16:00h: Chegada, recepción e aloxamento
- 16:30-18:00h: Balneario de Mondariz: Pasado, presente e futuro. Dra Laura Gómez San Miguel
- 18:00- 19:00h: Visita as instalacións.
- 19:00-21:00h: Acceso ao Palacio da Auga (Circuito Termal)
- 21:30h: Cea

Sábado 16

- 8:30-9:30h: Almorzo
- 9:30-10:30h: Balneoterapia no paciente xeriátrico. Dra. Laura Gómez San Miguel.
- 10:30-11:45h: Aplicacións da Hidroterapia como actividade física no paciente xeriátrico. D. Jonás Rodríguez. Recuperador Físico do Balneario de Mondariz.
- 11:45-13:00h: A Fisioterapia no paciente xeriátrico nun Balneario. Dona Rosa Elena Maita Parada. Fisioterapeuta del Balneario de Mondariz
- 13:00-15:00h: Sesión Práctica.
- 15:00h: Comida
- 17:00h: Saída para Santiago de Compostela.

- **Balneario de Laias:** Actualización do tratamento balneario baseado nas evidencias científicas. Coordinadora: Dra. María Dolores Fernández Marcos, directora médica.

Venres 15

- 16:00h: Chegada dos alumnos. Recepción e aloxamento
- 16:30-19:30h: Sesión Teórica: Eficacia terapéutica da balneoterapia: Principais indicacións terapéuticas e evidencia medica en patoloxía reumática, respiratoria e dermatolóxica. Dra. María Dolores Fernández Marcos
- 19:30-20:30h: Sesión Practica: Aplicación de técnicas balnearias. D. Kamil Brzczenski, Fisioterapeuta do Balneario de Laias

- 21:00h: Cea

Sábado 16 de marzo

- 8:30-9:30h: Almorzo
- 9:30 – 11:30h: Sesión Práctica no Balneario: Hidrocinesiterapia en piscina. D. Kamil Brzczenziski, Fisioterapeuta Balneario de Laías
- 11:45h: Pausa café
- 12:00-14:00h: Sesión Teórica: Eficacia terapéutica da Balneoterapia: O Balneario como servizo sociosanitario. Dra. M. Dolores Fernández Marcos
- 14:30 h.: Comida
- 15:30 a 16:30h: Sesión Coloquio. Dra. M. Dolores Fernández Marcos

- **Iberik Gran Balneario de Guitiriz:** Técnicas termais, medicina de estilo de vida e medicina estética. Coordinador: Dr. Antonio Freire Magariños, director médico.

Venres 15

- 16:00. – Recepción e aloxamento dos alumnos
- 16:30 - 18:30h: Sesión Teórica. Técnicas termais e medicina de estilo de vida. Dr. Antonio Freire Magariños.
- 18:30 - 21:00h: Sesión Práctica. Técnicas termais. Dña. Xaqueline Sotero Salgado. Técnico Termal, Dpto. Formación Gran Balneario Guitiriz
- 21:00: Cea

Sábado 16

- 8:30: Almorzo
- 9:00 - 11:30h: Sesión práctica. Exercicios en piscina, balneación e aplicacións a presión colectivas en piscina.
- 11:30 - 14:00h: Sesión Teórica. Termalismo e Medicina estética. Dona. Magdalena Pereiro, Médica especialista en Hidroloxía e en Medicina Estética
- 14:00: Comida

5-6 de abril

- **Balneario Termas Romanas de Lugo:** Balneoterapia nas enfermidades reumáticas. Coordinador: Dr. Antonio Freire Magariños, director médico.

Venres 5

- 16:00h.: Chegada de alumnos. Recepción e aloxamento
- 16:30 h: Sesión teórica: Mecanismo de acción das augas mineromedicinais sobre as enfermidades reumáticas. Profa. Dra. Rosa Meijide Failde. Catedrática de Hidroloxía Médica da UdC
- 18:15 h: Pausa café
- 18:30 h: Visita ao Balneario
- 19:00 h.: Sesión práctica no Balneario (chorros, piscina termal, ...):
- 21:00 h: Cea

Sábado 6 de abril

- 9:00 - 10:00 h: Almorzo
- 10:00 h.: Sesión teórica: Tratamento balneoterápico das enfermidades reumáticas. Técnicas complementarias. Dr. Antonio Freire Magariños. Director médico Iberik Hoteles
- 11:45 h: Pausa café
- 12:00 h.: Sesión teórica: Panorama actual do termalismo en Galicia. Normativa sectorial. D. Benigno Amor Barreiro. Xerente da Asociación Balnearios de Galicia
- 14:30 h.: Comida
- 16:00 h.: Sesión práctica no balneario: Inhalacións, chorros, duchas, circuito, bañeiras...
- 17:00h: Saída para Santiago

3. PARTICIPACIÓN NO IV CICLO DA USC, IMPARTINDO O SEMINARIO “PRINCIPAIS INDICACIÓNS ACTUAIS DA BALNEOTERAPIA”, de 6 horas na Facultade de Ciencias da Educación da USC (Campus Sur). Do 13 ao 16 de maio.

Luns 13 de maio (Sala Frei Martin Sarmiento, andar 0)

1. *“Hidroloxía médica e balneoterapia. Augas mineromedicinais: Clasificación e principais indicacións”*. Dr. Juan J. Gestal Otero, Profesor emérito da USC. Director da Cátedra de Hidroloxía Médica USC-Balnearios de Galicia.
2. *“Balneoterapia nas enfermidades respiratorias”*. Dr. Elías Festa Cayuela, Director médico do Balneario Caldelas de Tui.

Mércores 15 de maio (Seminario Herminio Barreiro, 1º andar)

3. *“O Balneario na recuperación funcional”*. Dra. Laura Gómez San Miguel, Directora médica do Balneario de Mondariz.

Xoves 16 de maio (Seminario Herminio Barreiro, 1º andar)

4. *“Balneoterapia nas enfermidades reumáticas”*. Dr. Antonio Freire Magariños, Director Médico dos Balnearios de Iberik-Hoteis & Golf.

4. CICLO “A SAÚDE É O QUE IMPORTA”. Celebráronse dúas sesións na Sala Rahid do Hotel Aragüaney, as 19:30h dos días 26 de abril e 23 de maio.

Mércores 24 de abril: Mesa Redonda sobre: “Indicacións actuais da balneoterapia nas patoloxías otorrinolaringolóxicas e respiratorias”

Moderador:

- Dr. Juan Jesús Gestal Otero, Profesor emérito e Director da Cátedra de Hidroloxía Médica USC-Balnearios de Galicia

Poñentes:

- Dr. Andrés Soto Varela, Profesor Titular e Xefe do Servizo de ORL do Hospital Clínico Universitario de Santiago de Compostela.
- Dr. Francisco Javier González Barcala, Profesor Titular de Pneumoloxía da USC, responsable da Unidade de Asma do Hospital Clínico Universitario de Santiago de Compostela.
- Proxección do documental: *"A Balneoterapia na patoloxía respiratoria"*
- Coloquio

Xoves 23 de maio. Mesa Redonda sobre: "Indicacións actuais da balneoterapia nas patoloxías músculo-esquelética e reumáticas"

Moderador:

- Dr. Juan Jesús Gestal Otero, Profesor emérito e Director da Cátedra de Hidroloxía Médica USC-Balnearios de Galicia.

Poñentes:

- Dr. Jesús Pino Mínguez, Profesor Contratado Doutor e Facultativo Especialista en Cirurxía Ortopédica e Traumatoloxía do Hospital Clínico Universitario Santiago de Compostela.
- Dr. Jesús Figueroa Rodríguez. Profesor Asociado e Xefe do Servizo de Rehabilitación do Hospital Clínico Universitario de Santiago de Compostela
- Proxección do documental: *"A balneoterapia na patoloxía músculo-esquelética"*
- Coloquio

5. DISTRIBUCIÓN DO VADEMECUM DE AUGAS MINEROMEDICINAIS DE GALICIA, a través das Xerencias dos Hospitais do SERGAS aos novos residentes de Medicina Familiar e Comunitaria, Pediatría, Dermatoloxía, Pneumoloxía, Reumatoloxía, Traumatoloxía e Rehabilitación de todos os hospitais de Galicia.

6. REIMPRESIÓN DO LIBRO: "BALNEARIOS EN LOS CAMINOS DE SANTIAGO EN GALICIA". Reimpresión de 94 exemplares.

7. COLABORACIÓN CO CURSO DE VERÁN DA USC CELEBRADO NO TALASO ATLÁNTICO DE OIA: "ONCOLOGÍA INTEGRATIVA (VI): Una mirada diferente sobre el Cáncer y las personas afectadas por la enfermedad". 15-18 de julio 2024

8. PARTICIPACIÓN EN TERMATALIA

27 de septiembre

17:00. SESIÓN SOBRE LOS BENEFICIOS DEL TERMALISMO EN LA RECUPERACIÓN DE DOLENCIAS Y ENFERMEDADES PERSISTENTES

Coordina: Dolores Fernández (Grupo Caldaria. España).

- Termalismo y envejecimiento saludable. Juan J. Gestal (Cátedra de Hidrología Médica, Universidad de Santiago de Compostela. España).
- Tratamiento balneario y Covid-19: resultados de un estudio en balnearios de Galicia. Rosa Meijide (Universidad de A Coruña)
- El termalismo en el tratamiento del COVID persistente. Antonio Freire (Iberik Hoteles y Balnearios. España).
- El termalismo en la recuperación de las secuelas de enfermedades neurológicas crónicas. Jesús Figueroa (Hospital Clínico Universitario de Santiago de Compostela. España).

11. DIFUSIÓN DAS ACTIVIDADES DA CÁTEDRA NOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN

Ao longo do curso académico 2023-2024, a Cátedra de Hidroloxía Médica USC-Balnearios de Galicia mantivo a súa **presenza nos medios de comunicación galegos**. As informacións remitidas dende Vía Láctea durante este curso tiveron impacto, en maior ou menor medida, en boa parte da prensa diaria que se edita en Galicia, tanto nos xornais da área de influencia de Santiago de Compostela como noutros rotativos da comunidade. Mesmo se recolleron en varias plataformas dixitais, publicacións especializadas e nalgúns axencias de noticias. Así mesmo, diferentes medios audiovisuais difundiron noticias relativas á Cátedra nos seus programas e informativos. Nesta liña, os principais voceiros e expertos participantes no programa de cursos e actividades desta edición deron conta da importancia desta iniciativa e dos seus contidos a través de entrevistas nos medios. (Axúntase o informe con todos os detalles).

Santiago de Compostela, 15 de outubro de 2024

Prof. Dr. Juan Jesús Gestal Otero

Director da Cátedra de Hidroloxía Médica USC-Balnearios de Galicia